

Vodník

CHARAKTERISTIKA ČTENÁŘSKÁ LEKCE

Název pověsti: Nebezpečný vodník, O stříbrňácích a vodníkovi

Téma: postava vodníka v pověstech z Chotěbořska

Zdroj:

Pověsti z Vysočiny. Online. Nebezpečný vodník. Dostupné z:

http://povesti.zvysociny.com/old/povest_nebezpecny_vodnik.php. [cit. 2024-05-27].

Pověsti z Vysočiny. Online. O stříbrňácích a vodníkovi. Dostupné z:

http://povesti.zvysociny.com/old/povest_o_stribrnacich_a_vodnikovi.php. [cit. 2024-05-27].

Horní Krupá. Online. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/583+01+Chot%C4%9Bbo%C5%99/@49.6816123,15.5435327,12z/data=!4m6!3m5!1s0x470dac1ffa7f67a7:0xf3f39fe6ad8cf15e!8m2!3d49.7206138!4d15.6710415!16zL20vMGdmeWw0>. [cit. 2024-05-27].

Česká Bělá. Online. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/583+01+Chot%C4%9Bbo%C5%99/@49.6816123,15.5435327,12z/data=!4m6!3m5!1s0x470dac1ffa7f67a7:0xf3f39fe6ad8cf15e!8m2!3d49.7206138!4d15.6710415!16zL20vMGdmeWw0>. [cit. 2024-05-27].

Česká Bělá. Online. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/583+01+Chot%C4%9Bbo%C5%99/@49.6816123,15.5435327,12z/data=!4m6!3m5!1s0x470dac1ffa7f67a7:0xf3f39fe6ad8cf15e!8m2!3d49.7206138!4d15.6710415!16zL20vMGdmeWw0>. [cit. 2024-05-27].

Lokace: Horní Krupá, Česká Bělá

Věk žáků: 3.–5. třída

Cíl:

Žáci se seznámí s postavou vodníka.

Žáci si připomenou význam přísloví.

Žáci porovnají dva rozdílné texty o vodníkovi a pojmenují shody a rozdíly v nich.

Časová dotace: 45 minut

Využité metody: myšlenková mapa, Vennův diagram, předvídání dle komixu, diskuse

Pomůcky: pracovní listy, tabule

PRŮBĚH ČTENÁŘSKÉ LEKCE

1. EVOKACE (aktivity před čtením) 10 min.

Připomeneme žákům, co to jsou **příslloví**, jaká přísloví znají a pokusí se je vysvětlit.

- Co je to přísloví?
- Jaká přísloví znáte? Pokusíte se je vysvětlit?
- Zkusíte si vzpomenout, zda znáte nějaká přísloví, která se týkají lži nebo nalákání někoho k něčemu?

Příslloví jsou vyjádření nějaké životní moudrosti/zkušenosti, obsahují **morální ponaučení** nebo **výstrahu**. Příslloví **nelze měnit** – je ustálené. Obsahují **zkušenosti lidí** a říkají, jak by se lidé **měli chovat**. Např. *Jablko nepadá daleko od stromu. Bez práce nejsou koláče apod.*

Pokud si žáci nevzpomenou na přísloví o lži nebo lákání, **nabízíme různá přísloví** a ptáme se, zda dané přísloví souvisí nebo nesouvisí s tématem. Např. *Lež má krátké nohy., Kdo lže, ten krade a do pekla se hrabe., Když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají., Není všechno zlato, co se třpytí.*

Pokuste se odpovědět na otázku:

- Proč někdo lže?

(nápady **zapisujeme** na tabuli **do myšlenkové mapy** – můžete zachytit názory: milosrdná lež, lež ku prospěchu, strach nebo obava, podvod, aj.)

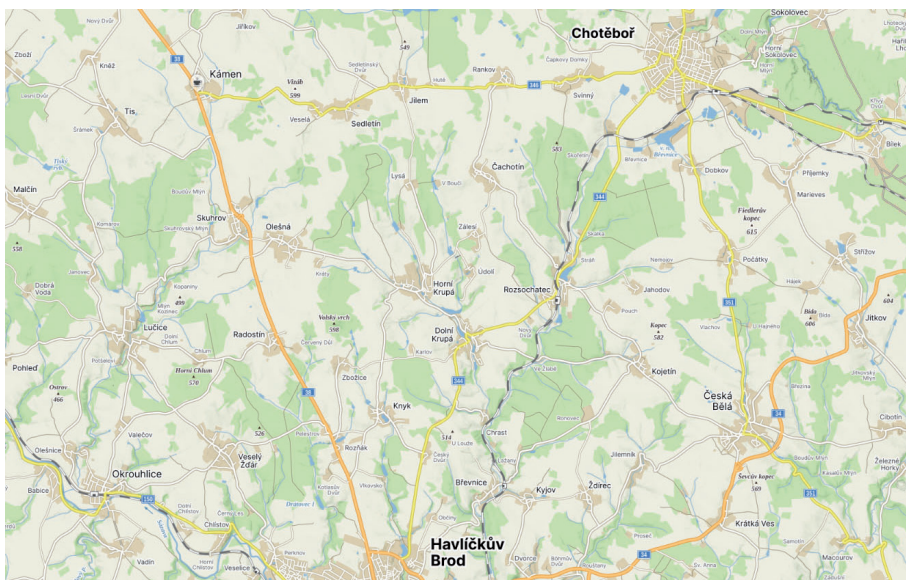
2. UVĚDOMĚNÍ (práce s textem) 20 min.

Žáci pracují ve **skupinách po čtyřech**. Čtenářská lekce obsahuje **dva druhy pracovních listů** – pověst **Nebezpečný vodník** a **O stříbrňácích a vodníkovi**. Každá dvojice ze skupiny dostane rozdílný pracovní list. Nejprve pracují dvojice odděleně. Na pracovním listě je **mapka**, kde nejprve **vyznačí, v jaké obci se pověst odehrává**. Dále pracovní list obsahuje pověst, která je vytvořena jako obrázkový komiks. Jejich prvním úkolem je podle obrázků odhadnout, co se v pověsti může odehrávat. Poté svůj odhad napíší stručně **pod rámečky s obrázky**. Celý text pověsti naleznou žáci z druhé strany pracovního listu. Přečtou si ji a zhodnotí, zda se ve svém odhadu děje trefili, či nikoli, popř. v čem.

Poté žáci pracují **všichni společně** – dvojice si vzájemně převypráví děj své pověsti. Poté společně **vyplní Vennův diagram**, který slouží ke srovnání obou pověstí. Do průniku zapisují společné znaky obou textů, mimo průniky zapisují informace platné pouze pro jednu z pověstí.

Horní Krupá – Nebezpečný vodník (pracovní list I.)

Vyznačte na mapě místo, kde se pověst odehrává.

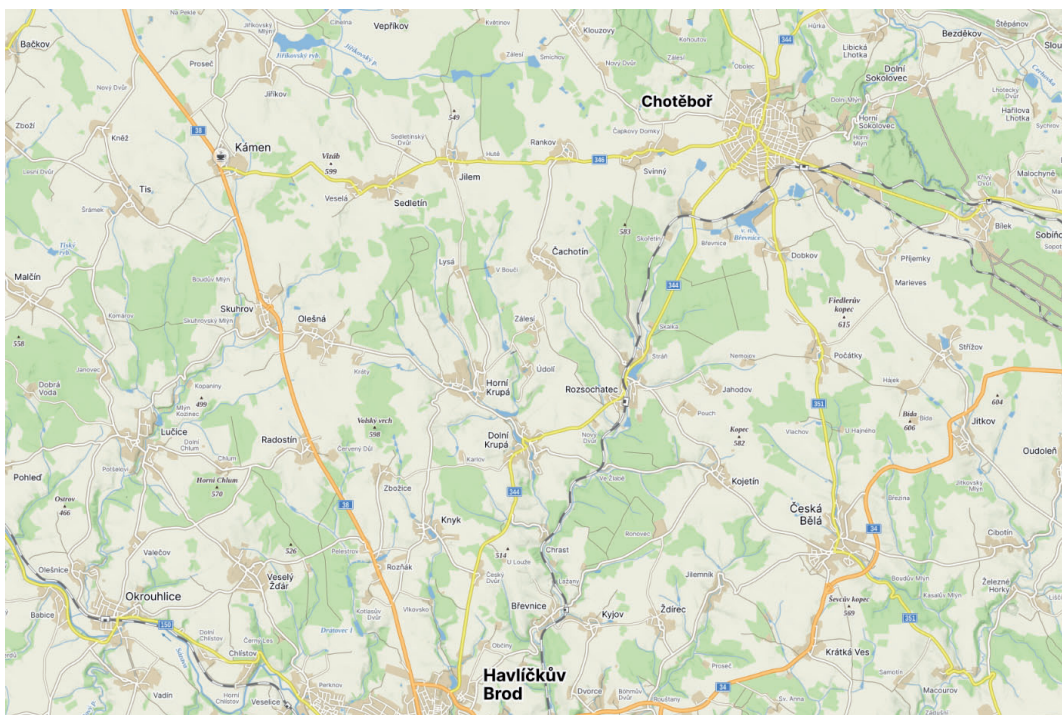

Pokuste se podle obrázků odhadnout, co se v příběhu stane.

Česká Bělá - O stříbrnících a vodníkovi (pracovní list II.)

Vyznačte na mapě místo, kde se pověst odehrává.

Pokuste se podle obrázků odhadnout, co se v příběhu stane.

3. REFLEXE (aktivity po čtení) 15 min.

Diskuse

Návrat k úvodní myšlenkové mapě:

- *Nalezli jste v pověstech nějakou lež nebo lest?*

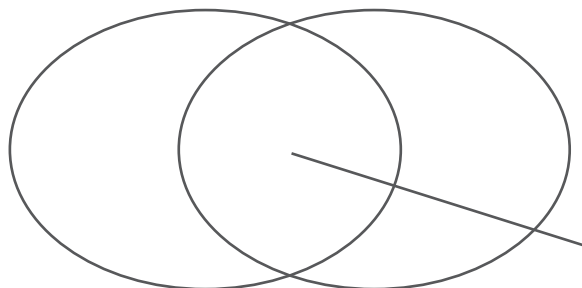
Otázky ke zhodnocení:

- *Na co vodník své oběti lákal?*
- *Na co by vodník mohl lákat vás, pokud by vás chtěl dostat do své blízkosti?*
- *Proč nemůžete důvěřovat každému, kdo vám něco slibuje?*
- *Je v těchto dvou pověstech něco, co vás mají naučit?*
- *Zkuste vymyslet přísloví, které se k pověstem o vodnících hodí.*
- *Zapamatovali jste si z dnešní hodiny něco, co vás má také o něčem ponaučit?*

Zakreslete/promítněte na tabuli **Vennův diagram**. Pomocí Vénnova diagramu zjistěte, v čem se pověsti shodují a v čem rozcházejí.

Na závěr učitel posbírání nápady z jednotlivých skupin a společně vyhodnotí.

Nebezpečný vodník

O stříbrnácích a vodníkovi

společné znaky

Text 1: Nebezpečný vodník

V Krupském rybníce měli vodníka. Jednoho dne vezli dva rolníci do mlýna obilí na se-mletí. Ve mlýně složili náklad, a jelikož nikam nespěchali, tak čekali, až jim mlynář umele mouku. Trvalo to trochu déle, a tak se ve mlýně zdrželi.

Pomalu přišel soumrak, ale to už oba nakládali pytle plné mouky na vůz. A než se rozlou-čili s mlynářem, už se setmělo úplně.

Rolníci tedy vyjeli k domovu po hrázi rybníka. Najednou zaslechli od vrby dětský pláč. Na staré vykotlané vrbě sedělo dítě, promočené, zimou se klepalo a srdceryvně plakalo.

Jeden z rolníků, ten mladší, okamžitě vyrazil k vrbě, aby dítěti pomohl. Starší jej však zastavil. „Vždyť je to vodník! Rychle pryč,“ poručil a práskl do koní. Naštěstí ujeli, kdo ví, jak by to dopadlo, kdyby se k nebezpečnému stvoření přiblížili.

Zdroj: http://povesti.zvysociny.com/old/povest_nebezpecny_vodnik.php

Text 2: O stříbrnácích a vodníkovi

Ve Fichtnerově rybníku u České Bělé žil zlý vodník. Na pocestné líčil všelijaká lákadla a pasti, aby je dostal a utopil. Někdy se proměnil v mrtvou lišku a ležel přes cestu, jindy v pařez anebo v klubko nití a běda tomu, kdo se pro něj shýbl.

Jeden rolník z Kojetína se vracel z Bělé pěšky domů, byla hluboká noc a muž poseděl v hospodě o něco déle, než bylo zdrávo. Rozhodl se, že si nadejde kolem rybníka, aby si zkrátil cestu. Došel až k vodě a jen vytřeštil oči.

Uprostřed rybníka na malém ostrůvku se třpytila hromada stříbrných mincí a kolem běhali dva černí psi. Muž neváhal ani chvíli, svlékl šaty a vrhl se do vody. To neměl dělat, okamžik-tě jej chytil vodník a začal nebožáka topit. Rolník neměl šanci, vodník jej po krátkém boji utopil. Sousedé jen ráno našli na vrbě šaty a čepici nebožtíka. Tělo se nenašlo nikdy

Zdroj: http://povesti.zvysociny.com/old/povest_o_stribrnacich_a_vodnikovi.php